

at gjøre yderligere Skridt i Retning af ubunden Rente, er man i Lybssland, særlig i Preussen, be-
tenkt paa at komme bort fra den fordærlige
Lilstand, som man havde indført ved at give Ren-
ten fri, og havde taget under Overveielse en Lov,
som ganske anderledes tog fat paa Nagerne.
Jeg tror ikke, at det ærede Medlem rigtig til-
bunds kjender denne Sag i Preussen. Det fore-
kommer mig, at hvad der er passeret i den Ret-
ning, tværtimod viser, at man er kommen til den
Erkjendelse, at, hvor megen Lyst man end kunde
have til at lægge en Kaplum paa Nagerne og stille
en Bom op for Friheden i Rentetagning, saa lød
det sig praktiff ikke gjøre, og derfor har
man heller ikke, saavidt mig bekjendt, op-
stillet en saadan Begrændsning for Renten, som
det ærede Medlem i og for sig anser for at
være den rigtige, men man har kun givet en
Nagerlov, og den sætter ganske vist strenge Straffe.
Jeg tror nu ikke, det er nogen helbig Lov, man
har givet, men derom kunne jo Meningerne være
meget delte. Men man har som sagt ikke bundet
Ublaane til en bestemt, begrændset Rente, saa-
ledes som det ærede Medlem vilde have, nei,
man har ganske i Almindelighed sat Straf for
den, som efter et Skjøn over samtlige foreliggende
Omstændigheder maatte siges at have handlet ublu,
og dette Skjøn overlader man til Domstolene,
saaledes at samtlige Sagens Omstændigheder i det
enkelte Tilfælde skulle tages under deres Paa-
dømmelse. Dersom det ærede Medlem vil gaa
denne Vej, har jeg for mit Vedkommende slet
ikke nogen Betænkelighed ved at følge ham. Der-
som det ærede Medlem vil foreslaa en Lov, der
gaar ud paa fuldstændig Frihed til at tage,
hvad man vil, i Rente, men vel at mærke med
den Begrændsning, at, naar det i noget Tilfælde,
efter Undersøgelse af samtlige Omstændigheder,
Skjønes af Domstolene, at den Paagjældende med
Sandhed kan stemples som ublu Nagerkarl, skal
han straffes alvorlig, — saa tør jeg gjerne
gaa med det ærede Medlem. Men dette
er noget ganske Andet end det, her er
Spørgsmaal om. Her er Spørgsmaal om at
sætte en Begrændsning for Rentefoden, som
i mange Tilfælde ikke vil stemme med de i
Diebliffet tilstedeværende Forhold og derfor vil
have til Følge, at man lammer den hele Penge-
omsætning, væsentlig til Skade for dem, der trænge
til Penge. Thi hvad kan det nytte, at man siger,
at Debitorerne eller Landbrugerne kunne ikke være
tjente med at give mere end 4 pSt. i Rente, at
Landbruget ikke kan taale at give mere end 4 pSt.?
Er Sagen afgjort dermed? Nei, man bliver dog
virkelig nødt til at spørge om, hvad de Folk
mene, hos hvem Pengene skulle have, og dersom
de nu mene, at de ikke kunne være tjente med at
udlaane deres Penge undtagen til mere end 4

pSt., hvad kan det saa nytte, at de, der skulle
have Penge, sige, at de kunne ikke være tjente
med at give mere? De faae jo saa ikke Pengene!
Jeg er overbevist om, at den Tro, man har paa,
at man ved at binde Rentefoden kan skaffe de
Folk, der trænge til Penge, Penge til det, man
nu anser for at være en billig Rente, vil praktiff
vise sig at være fuldstændig uigjennemførligt. Ja,
naar vi gaa et Par Hundrede Aar tilbage i Tiden,
kunde Saabant meget bedre tænkes end nu, fordi
da havde man ikke den lette Udgang til at gjøre
sine Penge nyttige og frugtbringende, som man
nu har. Nu er man paa ingen mulig Maade,
naar man vil skaffe sig Rente af sine Penge,
tvingen til at laane dem ud i Prioriteter. Man
kan jo nu paa mangfoldige andre Maader skaffe
sig Udbytte af sin Kapital, Forsaavidt man dertil
vil svare: Ja, men den, der laaner sine Penge
ud mod Pant i faste Giendomme, faar større
Sikkerhed for sine Penge, og der er jo en
af de ærede Talere, der har ment, at
det var saa overordentlig tilfredsstillende at
laane ud i Landeiendomme, fordi Agerbruget,
Landeieendommene ere i Hænderne paa en spar-
sommelig og flittig Befolkning, saa siger jeg:
Det Sidste kan være meget sandt; men kan man
ikke skaffe sig akkurat den samme Sikkerhed for
sine Penge ved indirekte at sætte dem i Landeien-
domme, ved nemlig at lade dem gaa gjennem de
Pengeinstituter, som laane direkte ud i Landeien-
domme? En Mand, som ikke maa tage mere end
4 pSt. af sine Penge, naar han laaner dem ud
mod direkte Pant i faste Giendomme, kan jo f. Ex.
sijbe Kreditsoreningsobligationer, hvorved han faar
samme Sikkerhed for sine Penge, som Pantijffer-
hed, og forsaauidt Kreditsoreningsobligationerne
staa i lavere Kurs end 100, faar han jo mere i
Rente af sine Penge end 4 pSt. Jeg føler mig som sagt
overbevist om, at det Maal, man tilfigter, naaer man
ikke ved at gaa den Vej, de Herrer anbefale.
— Naar det ærede Medlem for Sorø Amts 2den
Valgkreds (Alberti) idag har udtalt, at Loven af
1855 har havt en mærkelig bedrøvelig Indflydelse
paa Rentens Størrelse her i Landet, tror jeg, at
han har Ret deri. Jeg føler mig overbevist
om, at det er ikke Loven af 1855, der har havt
denne Indflydelse, men de Forhold, der have
fundet Sted her saavel som i andre Lande i den
sidste Menneftaalder, der have havt Indflydelse paa
Pengeens Pris, paa Pengemarkedet, og det er dog
det, hvorpaa det kommer an. Men hvad
man nu iøvrigt vil mene om dette Spørgs-
maal, om det er klogt og hensigtsmæssigt
eller ikke at frigjøre Renten, saa siger jeg som
min ærede Nabo (Scharling) sagde, at der er jo
i dette Tilfælde slet ikke Tale om en Frigivelse
af Renten. Der er Tale om at fritage Laans-
gerne, Debitorerne, Landbrugerne, Agerbrugernes